

Mahallî İdareler Seçimi Kanunu Teklifi ve İçişleri Komisyonu Raporu. (2/1)**TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA**

«Mahallî İdareler Seçimi Kanunu» adı ile ve Belediye Başkanları, Belediye Meclisi Üyeleri, İl Genel Meclisi Üyeleri, Köy Muhtar ve İhtiyar Meclisi ve Mahalle Muhtar ve İhtiyar Heyeti seçimlerini tanzim eden Kanun teklifimiz ekte sunulmuştur.

Gereğinin icrasını saygıyla arz ederiz.

Nihat Akpak
Sakarya Milletvekili

İlyas Aktaş
Samsun Milletvekili

Osman Nuri Akyol
Kocaeli Milletvekili

İsmail Üğdül
Edirne Milletvekili

İlhan Aras
Erzurum Milletvekili

Cevdet Karakurt
Diyarbakır Milletvekili

Mustafa Uğur Ener
Kütahya Milletvekili

Timur Çınar
Manisa Milletvekili

Şerafettin Toktaş
Balıkesir Milletvekili

İbrahim Aydoğan
İçel Milletvekili

GENEL GEREKÇE

Yeni Anayasamız Demokratik kuruluşlar arasında mahallî idarelerin de varlığını belirtmiş ve genel karakterini tespit etmiştir. Bu amaçla Anayasamızın 127 nci maddesinde «Mahallî idareler; İl, Belediye veya Köy halkının mahallî müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları, gene Kanununda gösterilen, seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan kamu tüzelkişileridir.» hükmü yer almıştır. Aynı maddede mahallî idarelerin kuruluş, görev ve yetkilerinin «Yeniden Yönetim» ilkesine uygun olarak kanunla düzenleneceğini işaret etmiştir.

Mahallî idareler seçimlerinin Anayasamızın 67 nci maddesindeki esaslara uygun olarak 5 yılda bir yapılması da keza Anayasanın emridir.

Anayasanın geçici 10 uncu maddesinde «Mahallî İdare Seçimleri engeç Türkiye Büyük Millet Meclisinin ilk toplantısını izleyen bir yıl içinde yapılır.» denmektedir. Türkiye Büyük Millet Meclisi 1983 yılı Kasım ayında toplandığına göre Mahallî İdareler seçimlerinin 1984 yılı içinde yapılması kaçınılmaz zorunluluk olmuştur.

Hali hazırda Mahallî İdareler seçimlerinin usul ve esaslarını belirleyen özel bir kanun mevcut değildir. Mahallî İdarelerin Kuruluş ve çalışma düzenine ait ana kanunlarda seçim hükümleri vardır.

Bu hal, bir yönüyle ana kanunlara çeşitli ekler yapılarak o kanunların bütünlüğünün bozulmasına, diğer taraftan aynı veya benzer hükümlerin Köy, Belediye ve Özel İdare Kanunlarında defalarca tekrarına vesile olmaktadır. Bu tarz «Kodifikasyon» Kanun yapma tekniğine de ters düşmektedir.

Yukarıda belirtilen maddelerle, Anayasa hükmünün de ışığı altında, usul ve esaslarını, hep birden ve bir arada, özel bir kanunla düzenleme yolu tercih edilmiştir.

Her ne kadar; Belediye hudutları içinde bulunan mahalleler, mahallî idare hüviyetinde değil ise de; yapısı ve hizmetleri yönünden bu idarelere benzemeleri, sırf mahalle muhtar ve ihtiyar heyetleri için ayrıca

bir kanun yapmanın yukarıdaki izahlara uygun düşmeyeceği nedeniyle bu seçimlere ilişkin hususlarda bu kanunla düzenlenmiştir.

Kanunun hazırlanmasında Anayasanın, Mahallî İdarelerin niteliği, seçme ve seçilme haklarını düzenleyen amir hükümleri göz önünde tutulmuştur.

Anayasaya uygun olarak çıkarılmış ve uygulaması yapılmış 2839 sayılı Milletvekili Seçimi Kanununda yer alan maddelerden bu seçimlere de uygulanmasına imkân olanlara atıflar yapılmıştır. Böylece hem takrarların önlenmesini, hemde ülkede yapılan bütün seçimlerde sistem birliğinin ve müşterekliğin sağlanmasına özen gösterilmiştir.

Seçim çevrelerinin tespitinde seçilenlerin hizmet vereceği sahalarda bulunan seçmenlerin kendi idarecilerinin tayininde oy sahibi olmalarını imkân sağlamak amacı güdülmüştür.

Anayasanın 127 nci maddesine dayanılarak büyük yerleşim merkezlerinde özel yönetim biçimleri getirildiğinde yeni seçim kanunları çıkarılmasına veya bu kanunda değişiklik yapılmasını önlemek amacıyla büyük şehirlerde Belediye Meclisi üyeleri için özelliğe uygun seçim bölgeleri öngörülmüştür.

Belediye Meclisi ve İl Genel Meclisi üyelerinin sayıları temsil ve karar alma yönünden elverişli seviyeye getirilmiştir.

Anayasa emri olması nedeniyle ayrıca seçmenlerin eğilimlerini meclislere aksettirmek amacı ile nispi temsil sistemi esas alınmıştır. Ancak seçime girme kolaylığı nedeniyle çok parti ve fazla adette bağımsızın iştiraki ile düzensiz ve anarşik ortam yaratmamak için de onda bir indirimli baraj esası getirilmiştir.

Siyasî çekişmelerin en küçük yerleşim birimlerine indirilmemesi amacıyla ve siyasî partiler kanununda düzenlenen parti teşkilatı kademelerine de paralellik temin etmek fikriyle, köy ve mahalle muhtarlarıyla bunların meclis ve heyetlerinin seçiminde adaylık usulü benimsenmemiştir. Bunun tabii neticesi olarak da bu seçimlerde çoğunluk sistemine yer verilmiştir.

Bu kanunda açık hüküm olmayan hallerde halen uygulanan diğer kanun hükümlerinin geçerli olması hukuk mantığı ve kanun tekniğinin bir gerçeği olarak kabul edilmiştir.

Bu Kanunun tedvinindeki amaç Anayasaya uygun tutarlı ve istikrarlı bir seçim sistemine ulaşmaktır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. — Birinci maddede Kanunun amacını ve kapsamını içermektedir.

Bu madde ile, Belediye Başkanı, Belediye Meclisi ve İl Genel Meclisi Üyelerinin Köy ve Mahalle Muhtarları ile bunların ihtiyar meclisi heyetlerinin seçimlerinin bu Kanunla düzenlendiğine işaret edilmiştir.

Madde 2. — Mahallî İdarelerin seçimlerinde, Anayasanın emredici hükümlerine uygun olarak, yargı denetim ve yönetiminde, tek dereceli, genel, eşit gizli oyla ve bütün yurttaki aynı günde yapılacağı, oyların sayım ve dökümünün açık olacağı; onda birlik barajlı, nispi temsil sisteminin il genel meclisi ve belediye meclisi üyelikleri için yapılacak seçimlerde, çoğunluk sisteminin ise, belediye başkanlığı seçiminde kullanılacağı hükme bağlanmıştır.

Madde 3. — Bu madde ile seçimlere ilişkin seçim çevresi belirtilmiştir.

Madde 4. — Büyük yerleşim merkezlerinde özel yönetimler kurulması anayasa hükmüdür. İlerde bu tür kuruluşların kanunu çıktığında yeniden seçim kanunlarına gerek kalmaması; büyük kentlerin çeşitli semtlerindeki seçmenlerin tanımadıkları bölge adaylarına oy verme zorunda kalmamaları için bu madde ile büyük şehirlerde ilçe bazında seçim çevreleri öngörülmüştür.

Madde 5. — Mahallî idareler kuruluşlarının çalışma düzeni her eğilimin temsil olunmasına imkân verilmesi, nüfus ve seçmen sayısına uygun olarak seçileceklerin sayısının da artması fikriyle, bu maddede de nüfus nispetine oranla aday tespiti yoluna gidilmiştir.

Madde 6. — Dördüncü madde gerekçesinde açıklanan nedenle, bu madde ile büyük şehirler için özel bir ölçü ile üye sayısı tespit edilmiştir.

Madde 7. — Altıncı maddede de belirlenen ölçüye göre tespitinin ve ilanın il seçim kurullarınca yapılması hükmü getirilmiştir.

Madde 8. — Milletvekili seçimlerine uygunluk, ülkenin mevsim şartları ve ulaşım imkânları göz önünde tutularak, oy verme günü olarak Haziran ayının ilk pazar günü kabul edilmiştir. Seçimlerin beş yılda bir yapılacağı Anayasa hükmüdür.

Madde 9. — Bu madde ile seçilebilme yaşı 25 olarak tespit edilmiştir. Mahallî seçim olması nedeni ile de altı aydan beri o seçim çevresinde oturmuş olmak şartı, yani hemşehrîlik vasfı aranmıştır.

Madde 10. — Siyasî Partiler Kanunu Türkiye'de siyasî faaliyeti düzenleyen bir anakanundur. Bu Kanunda yer alan önseçim müessesesinin ülke çapında yapılan her seçim için geçerli olması sistem birliği getirecektir. Bu nedenle önseçim sistemi mahallî idareler seçimlerine de uygulanmıştır.

Siyasî parti merkezlerinin mahallî idareler kuruluşları hakkında derinliğine bilgi edinmesi ve özel ilgi duyması düşünülerek merkez adayı gösterilmesine yer verilmemiştir.

Madde 11. — Eksik adayların nasıl tamamlanacağı bu madde ile düzenlenmiştir.

Madde 12, 13. — Siyasî partilerin ve bağımsız adayların nereye ve nasıl bildirileceği; ilan şekli bu maddelerle düzenlenmiştir.

Madde 14, 15, 16. — Bu maddelerle adaylığa itiraz, adayların incelenmesi ve bu işlemlerin süreleri ile itiraz ve inceleme mercileri ile kesin adayların ilan şekli ve usulü düzenlenmiştir.

Madde 17. — Belediye ve İl Genel Meclisi üyeleri ile Belediye Başkanlarının aday olmak için görevlerinden ayrılmalarına gerek olmadığı tespit olunmuştur.

Madde 18, 19, 20, 21. — Kanun teklifinin 3 üncü bölümünü teşkil eden bu maddelerden oy pusulalarının şekli, oyların kullanma biçimi, hangi tür oyların geçerli sayılmayacağı ve oyların tutanağa geçirilmesini şekil, usul ve şartları düzenlenmiştir.

Madde 22, 23. — Bu maddelerle seçilenlerin nasiltespit edileceği, onda bir indirimin nasıl yapılacağı, nisbi temsil sistemine göre bağımsızlara ve siyasî partilere isabet eden üye sayısının nasıl tespit edileceği asıl ve yedek üyelerin siyasî partilere dağılımı ve Belediye Başkanlığına seçilenlerin tespiti esasları düzenlenmiştir.

Madde 24. — Seçim tutanaklarına itirazın hal tarzı ve iptal halinde yapılacak işlemler bu madde ile düzenlenmiştir.

Madde 25, 26. — Seçim sonuçlarının ilan ve yayını bu maddelerle düzenlenmiştir.

Madde 27, 28. — İl Genel Meclisi ile Belediye Meclisi yedek üyelerinin asıl üyeliğe getirilmesi ve seçimlerin kısmî yenilenmesi usulleri bu maddelerle tespit edilmiştir.

Madde 29, 30, 31, 32. — Mahalle Muhtar ve İhtiyar Meclisi ile Köy Muhtar ve İhtiyar Heyetleri seçimleri bu Kanun içinde ayrı bir bölümde ele alınmıştır. Kanun tekniğine uygun bir düzenleme yapmak amacı ile ve tekrarlardan kaçınmak için diğer seçimlerle benzer ve müşterek işlemlerin bu kanunun diğer maddelerine göre yapılacağına işaret edilmiştir. Özellik taşıyan işlem ve usuller ise bu maddelerle hükme bağlanmıştır.

Geçici Madde 1, 2, 3, 4. — Bu Kanun uzun süre değişikliğe uğramadan yürütülmek amacı ile tanzim ve teklif olunmuştur. İlk uygulamada bazı özellikler ve zorluklar getirmesi tabiidir. İlk uygulamadan doğacak zorlukların kanunda değişiklik yaparak verilmesini önlemek amacıyla 4 geçici madde ile ilk uygulama düzenine mahsus hükümler konmuştur.

Madde 33. — Bu seçimlerde propaganda esasları bu madde ile düzenlenmiştir.

Madde 34. — Genel gerekçede de açıklandığı gibi tekrarları önlemek ve seçim sisteminin bütünlüğünü korumak amacıyla bu kanunda ayrıca yazılmayan, ancak bu seçimler için lüzumlu olan usul ve işlemlerin yürütülmesinde diğer kanunlardan yararlanmak imkânları bu madde ile sağlanmıştır.

Madde 35. — Yürürlükten kaldırılan kanunlar bu madde ile tespit edilmiştir.

Madde 36. — Yürürlük maddesidir.

Madde 37. — Bu Kanunu Bakanlar Kurulunun yürüteceğine dair maddedir.

İçişleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

İçişleri Komisyonu

Esas No. : 2/1

Karar No. : 2

4.1.1984

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Sakarya Milletvekili Nihat AKPAK ve 9 Arkadaşının, Mahallî İdareler Seçimi Kanunu Teklifi ve gerekçesi İçişleri Bakanlığının temsilcilerinin de katılmalarıyla Komisyonumuzun 26.12.1983 ve 4.1.1984 günlü toplantılarında incelenip görüşüldü.

Teklifin tümü ve maddeleri ayrı ayrı tartışıldı.

Mahallî İdareler; il, belediye ve köy halkının mahallî müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulmuş kamu tüzelkişileridir.

Mahallî İdarelerin görev, yetki ve kuruluşlarını düzenleyen Anayasamızın 127 nci maddesi Mahallî İdarelerin seçimlerinin, Anayasamızın 67 nci maddesindeki esaslara göre yapılacağını öngörmektedir. Teklif, Anayasanın söz konusu hükümleri uyarınca mahallî idarelerin seçim usul ve esaslarını belirtmekte, dolayısıyla mevzuatımızda bulunan boşluk bu teklif ile giderilmek istenmektedir.

Teklifte; Mahallî İdarelerin seçimlerinin, yargı denetim ve yönetiminde, tek dereceli, genel eşit ve gizli oyla, bütün yurttan aynı günde yapılacağı, oyların sayım ve dökümünün açıklanacağı, il genel meclisi ve belediye meclisi üyelikleri için yapılacak seçimlerde nispi temsil sistemi onda birlik barajlı olarak uygulanacağı, belediye başkanlığı seçimlerinde çoğunluk sistemine gidileceği öngörülmektedir. Ayrıca seçim dönemi beş yıl olarak gösterilmekte, her seçim döneminin beşinci yılındaki Mart ayının 30 uncu günü «Seçim başlangıç tarihi» olarak saptanmaktadır. Oy verme günü ise Haziran ayının ilk Pazar günü olarak belirtilmektedir.

Teklifin gerekçesi Komisyonumuzca olumlu bulunarak maddelere geçilmiştir. Maddelere ilişkin kabul, ilave ve değişiklikler sırasıyla aşağıda açıklanmıştır.

Teklifin birinci maddesinin 1 inci fıkrasındaki «Seçimlere» kelimesi «Seçimlerine» «Usullerini» kelimesi «Usulleri» olarak düzeltilmiş ve (c) bendinde yer alan «üyelerinin seçimi» tabiri «üyeleri» seçiminin şeklinde değiştirilmiştir.

Teklifin ikinci maddesinin 2 nci fıkrasındaki «tutanakları» sözcüğü «tutanaklara» olarak, «açık yapılır» tabiri «açıktır» şeklinde düzeltilmiş ve aynı maddenin son fıkrasında geçen «Belediye Başkanlığı için» tabiri «Belediye Başkanlığı seçiminde ise» şeklinde «nispi temsil - onda birlik baraj - sistemi» «onda birlik baraj sistemi» baraj uygulamalı nispi temsil şeklinde değiştirilmiştir.

Teklifin üçüncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Teklifin dördüncü, 5 inci ve 6 ncı maddeleri, maddelere açıklık getirmesi için yeniden kaleme alınmış ve söz konusu maddeler değiştirilen yeni şekli ile kabul edilmiştir.

Teklifin yedinci ve sekizinci maddeleri teklifteki şekilleriyle aynen benimsenmiştir.

Teklifin dokuzuncu maddesinin ilk satırında geçen «en az altı aydan beri» tabiri, «en az altı ay süre ile»; «oturmak» kelimesi; «oturmuş» olmak ve «şeklinde değiştirilmiş ve madde metni «2839 sayılı Milletvekili Seçimi Kanununun 11 inci maddesinde belirtilen sakıncaları taşımamak şartıyla 25 yaşını dolduran her Türk Vatandaşı Belediye Başkanlığına, İl Genel ve Belediye Meclisi Üyeliğine seçilebilir.

1580 sayılı Belediye Kanununun 53, 61 ve 76 ncı maddeleri gereğince görevden alınan Belediye Başkanı ve Belediye Meclisi Üyeleri ile 1913 tarihli İdare Umumiye Vilayat Kanununun 125 inci maddesine göre fesh edilen İl Genel Meclisinin Üyeleri tekrar aynı görevlere seçilemezler» şeklinde yeniden kaleme alınmıştır.

Teklifin onuncu maddesinin üçüncü fıkrasında, Siyasal Partiler Kanununun 37 nci maddesindeki «Yüksek Seçim Kurulu» yerine «İlçe Seçim Kurulları» değişikliği getirildiğinden ve ilçe seçim kurullarının yetkileri ilçe sınırlarında geçerli olacağından ve önseçimlerin yurt düzeyinde aynı günde yapılması bugüne kadarki uygulama ile kararlılık kazanmış bulunduğundan bütün adayların aynı günde belirlenip kamu oyuna duyurul-

ması yararlı olacaktır. Bu nedenlerle önseçim tarihinin Yüksek Seçim Kurulunca belirlenip ilan edilmesi gerekli olduğundan teklifin onuncu maddesinin ikinci fıkrası «Mahallî İdareler Seçimlerinde, aday tespiti için 2820 sayılı Siyasal Partiler Kanununun milletvekilliği adaylığı için kabul ettiği sistem uyarınca, Yüksek Seçim Kurulunca seçim tarihinden en az iki ay önceki bir gün olarak belirlenip ilan edilen günde önseçim yapılır.» şeklinde yeniden yazılmıştır.

Teklifin onbirinci maddesinin üçüncü fıkrasındaki «kaçırmamak» kelimesi «geçirmemek» şeklinde değiştirilmiş ve madde bu değişikliklerle aynen kabul edilmiştir.

Teklifin onikinci maddesi Komisyonumuzca aynen benimsenmiştir.

Teklifin onüçüncü maddesinde ufak redaksiyon düzeltmesi yapılmış ve son fıkrasında geçen «listeler halinde» tabirinden sonra «alışılmış usullerle» tabiri eklenmiştir.

Teklifin ondördüncü maddesi aynen Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Teklifin onbeşinci maddesinin ikinci fıkrasında «aday» kelimesinden sonra gelen «ve» bağlacı «veya» olarak düzeltilmiş ve madde bu şekli ile kabul edilmiştir.

Teklifin onaltıncı ve onyedinci maddeleri Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Teklifin onsekizinci maddesinin üçüncü fıkrasından sonra madde metnine dördüncü fıkra olarak «oy pusulaları ebadı, şekli ve kâğıdının rengi Yüksek Seçim Kurulunca belirlenir.» ibaresi eklenmiş, son fıkradaki «ilçe seçim kurulları» ibaresi «Yüksek Seçim Kurulu» şeklinde değiştirilmiştir.

Teklifin ondokuzuncu maddesi Komisyonumuzca aynen benimsenmiştir.

Teklifin yirminci maddesinin birinci fıkrasının altıncı ve yedinci bentler olmak üzere iki bent eklenmiştir.

Teklifin yirmibirinci ve yirmiikinci maddeleri Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Teklifin yirmiüçüncü maddesi Komisyonumuzca yeniden kaleme alınmıştır.

Teklifte «Büyük Şehir Meclisine katılacak üyeler» kenar başlıklı olmak üzere yeni bir 24 üncü madde eklenmiştir.

Teklifte eklenen yeni madde sebebiyle teklifin 24-32 madde numaraları birer kaydırılmış ve teklifin 24 üncü maddesi 25 inci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Teklifin yirmibeşinci maddesi Komisyonumuzca yirmialtıncı madde olarak aynen kabul edilmiş ve maddeye «Seçim Sonuçlarının Yüksek Seçim Kurulunca ilanı» kenar başlığı yazılmıştır.

Teklifin yirmialtıncı maddesi Komisyonumuzca 27 nci madde olarak, yirmiyedinci maddesi 28 inci madde olarak aynen benimsenmiştir.

Teklifin yirmisekizinci maddesi Komisyonumuzca 29 uncu madde olarak ele alınmış ve (d) bendindeki (hallerinde) kelimesinden sonra (mülki amirin) tabiri, «durumu» sözcüğünden sonra da «derhal» kelimesi ilave edilmiştir.

Teklifin yirmidokuzuncu maddesi Komisyonumuzca 30 uncu madde olarak ele alınmış ve madde metni yeniden düzenlenmiştir.

Teklifin otuzuncu maddesi komisyonumuzca 31 inci madde olarak ele alınmış ve madde metnine son fıkraya olarak «442 sayılı Köy Kanununun 41 inci maddesi gereğince görevden uzaklaştırılan köy muhtarları ile 4541 sayılı Şehir ve Kasabalarda Mahallî Muhtar ve İhtiyar Heyetleri teşkiline dair Kanunun 18 inci maddesine göre sıfatları kaldırılan mahallî muhtar ve ihtiyar heyet üyeleri tekrar aynı görevlere seçilemezler.» cümlesi eklenmiştir.

Teklifin 31 inci maddesi Komisyonumuzca 32 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Teklifte «boş olan muhtarlık, ihtiyar meclisi ve heyeti üyeliği için seçim yapılması» kenar başlıklı olmak üzere yeni bir 33 üncü madde metne eklenmiştir.

Teklifin 32 nci maddesi metne eklenen 33 üncü madde nedeniyle madde numarası bir numara kayarak 34 üncü madde olmuş ve teklifdeki şekli ile aynen benimsenmiştir.

Teklifin Geçici Birinci, İkinci, ve Üçüncü maddeleri aynen kabul edilmiştir. Teklifin Geçici Dördüncü maddesinde yer alan «yürürlüğe girdiğinden» ibaresi «yürürlüğe girmesinden» şeklinde düzeltilmiştir.

Teklif metnine Geçici Beşinci ve Geçici Altıncı maddeler eklenmiştir.

Teklifin eklenen maddeler nedeniyle 33 üncü maddesi 35 inci madde; 34 üncü maddesi 36 ncı madde; 35 inci maddesi 37 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Teklifin yürürlük ve yürütmeye ilişkin 36 ncı ve 37 nci maddeleri 38 ve 39 uncu maddeler olarak aynen benimsenmiştir.

Raporumuz Genel Kurulun onayına sunulmak üzere, Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan
Necat Tunçsiper
Balıkesir

Başkanvekili
Nihat Akpak
Sakarya

Sözcü
Atilla Sin
Muş

Kâtip
İsmail Üğdül
Edirne

Kadri Altay
Muhalefet Şerhim var.
Antalya
Üye

Fazıl Osman Yöney
İstanbul
Üye

Hüseyin Aydemir
Muhalifim
gerekli muhalefet şerhimi ayrıca
rapor sonuna ekleyeceğim
İzmir
Üye

Süha Tanık
İzmir
Üye

Ziya Ercan
Konya
Üye

Mehmet Umur Akarca
Muğla
Üye

Osman Doğan
Urfa
Üye

İçişleri Komisyonu Başkanlığına

(Mahallî İdareler Seçimi Kanunu için Muhalefet Şerhidir.)

Kanun teklifinin 2 nci maddesindeki onda bir barajın kaldırılması veya yüzde beşe indirilmesi, 5 inci maddedeki (a) ve (b) fıkraları için asıl ve yedek üye artırımı, madde 11 ve madde 14 için değişiklik yapılması, madde 23'ün ikinci ve üçüncü fıkralarında değişiklik yapılması, «Siyasî partilerin seçimlere katılabilmesi için büyük kongrelerini yapmış olmaları» ifadesinin kaldırılmasına dair geçici maddenin eklenmesi, madde 35'te partilere radyo ve televizyonda propaganda yapmaları için komisyonca görüşmeler sırasında bu maddelerin teklif edildiği şekilde komisyonca kabul edilmesi. Nispi temsil usulünün zedelenmiş, siyasî partilerin aldıkları oyları sebepsiz yere heba etmiş, bütün siyasî partilerin seçimlere girmesini önlemiş ve demokrasinin esaslarına, dolayısıyla Anayasa Kanunu esasına aykırı olmuştur. Seçim hakkının ortadan kaldırılması esasen düşünülmemelidir. Bu durum, hukuk anlayışına da ters düşer. Ayrıca yaptığım tadil ve ek tekliflerimin de kabul edilmemiş olması bu kanaatimi daha da kuvvetlendirmiştir. Bu sebeple teklifin tümüne ve özellikle değiştirilmesini teklif ettiğim ve tenkit ettiğim hususlara muhalefet ettiğimi, söz ve teklif haklarımı her safhada saklı tuttuğumu şerhen beyan ederim.

4 . 1 . 1984

Saat : 21.30

Antalya Milletvekili

Kadri Altay

SAKARYA MİLLETVEKİLİ NİHAT AKPAK VE 9 ARKADAŞININ TEKLİFİ

Mahallî İdareler Seçimi Kanunu Teklifi

BİRİNCİ BÖLÜM

Genel Hükümler

Amaç ve kapsam

MADDE 1. — Bu Kanun mahallî idareler organlarının seçimlere ilişkin esas ve usullerini düzenler. Bu amaçla :

- a) İl genel meclisi üyelerinin,
- b) Belediye başkanı ve belediye meclisi üyelerinin,
- c) Köy ve mahallé muhtarları ile ihtiyar meclisi ve heyeti üyelerinin seçimi, sistem, usul, dönem ve zamanlarına ait esaslarla seçim çevrelerine, aday olabilme ve seçilme ilkelerine ait hükümleri kapsar.

Seçim sistemi ve usulü

MADDE 2. — Mahallî idareler seçimleri tek dereceli, genel, eşit ve gizli oyla bütün yurttta aynı günde, yargı yönetim ve denetimi altında yapılır.

Oyların sayımı, dökümü ve tutanakları, bağlanması açık yapılır.

İl genel meclisi ve belediye meclisi üyelikleri için yapılan seçimlerde, nispi temsil, onda birlik baraj sistemi, belediye başkanlığı için çoğunluk sistemi uygulanır.

Seçim çevresi

MADDE 3. — İl genel meclisi üyeleri seçimi için her ilçe bir seçim çevresidir.

Belediye başkanı ve belediye meclis üyeleri seçimi için, her belde bir seçim çevresidir.

Büyük şehirlerdeki seçim çevresi

MADDE 4. — Belediye hudutları içinde birden fazla ilçe teşkilatı bulunan büyük şehirlerde belediye meclisi üyeleri seçimi için belediye hudutları içinde kalan her ilçe bir seçim çevresidir.

Seçilecek üye sayısı

MADDE 5. — Her seçim çevresinde, seçilecek üye sayısı aşağıdaki usule göre yapılır.

- a) İl genel meclisi üyelikleri için, son genel nüfus sayımı sonuçlarına göre :

Nüfusu 25.000'e kadar olan ilçelerde	1
Nüfusu 25.001 - 50.000'e kadar olan ilçelerde	2
Nüfusu 50.001 - 75.000'e kadar olan ilçelerde	3
Nüfusu 75.001 - 100.000'e kadar olan ilçelerde	4

Asil üyelik aynı miktarda yedek üyelik hesaplanır.

Nüfus 100.000'den yukarı olan ilçelerde fazla her 100.000 nüfus için bir asıl bir yedek üye ilave olunur. Nüfusu 100.000'e bölünmesi hesabında artık sayı 50.000'den az olursa hesaba katılmaz, 50.000 dahil fazla olur. artık sayıya da bir üyelik hesap edilir.

İÇİŞLERİ KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

Mahallî İdareler Seçimi Kanunu Teklifi

BİRİNCİ BÖLÜM

Genel Hükümler

Amaç ve kapsam

MADDE 1. — Bu Kanun, mahallî idareler organlarının seçimlerine ilişkin esas ve usulleri düzenler. Bu amaçla :

- a) İl genel meclisi üyelerinin,
- b) Belediye başkanı ve belediye meclisi üyelerinin,
- c) Köy ve mahalle muhtarları ile ihtiyar meclisi ve heyeti üyeleri seçiminin sistemi, usul, dönem ve zamanlarına ait esaslarla seçim çevrelerine, aday olabilme ve seçilme ilkelerine ait hükümleri kapsar.

Seçim sistemi ve usulü

MADDE 2. — Mahallî idareler seçimleri tek dereceli, genel, eşit ve gizli oyla, bütün yurttaki aynı günde, yargı yönetim ve denetimi altında yapılır.

Oyların sayımı, dökümü ve tutanaklara bağlanması açıktır.

İl genel meclisi ve belediye meclisi üyelikleri için yapılan seçimlerde, onda birlik baraj uygulamalı nispi temsil sistemi, belediye başkanlığı seçiminde ise çoğunluk sistemi uygulanır.

Seçim çevresi

MADDE 3. — Teklifin üçüncü maddesi Komisyon numuzca aynen kabul edilmiştir.

Büyük şehirlerdeki seçim çevresi

MADDE 4. — Belediye hudutları içinde birden fazla ilçe bulunan büyük şehirlerde, büyük şehir belediye başkanı seçimi için, o şehir belediye hudutları içi bir seçim çevresidir.

Büyük şehir belediye hudutları içinde kalan ilçelerin belediye başkanı ve belediye meclisi üyeleri seçimlerinde ise her ilçe bir seçim çevresidir.

Seçilecek üye sayısı

MADDE 5. — Her seçim çevresinde, seçilecek üye sayısı aşağıdaki usule göre hesaplanır.

- a) İl genel meclisi üyelikleri için, son genel nüfus sayımı sonuçlarına göre :

Nüfusu 25.000'e kadar olan ilçelerde	1
Nüfusu 25.001 - 50.000'e kadar olan ilçelerde	2
Nüfusu 50.001 - 75.000'e kadar olan ilçelerde	3
Nüfusu 75.001 - 100.000'e kadar olan ilçelerde	4

Asıl üyelik ve aynı miktarda yedek üyelik hesaplanır.

Nüfusu 100.000'den yukarı olan ilçelerde fazla her 100.000 nüfus için bir asıl, bir yedek üye ilave olunur. Nüfusun 100.000'e bölünmesi hesabında artık sayı 50.000'den az olursa hesaba katılmaz 50.000 (dahil) den fazla olursa artık sayıya da bir asıl, bir yedek üyelik hesap edilir.

(Teklif)

b) Belediye meclisi üyelikleri için, son genel nüfus sayımı sonuçlarına göre;

Nüfusu 10.000'e kadar olan beldelerde	9
Nüfusu 10.001 - 20.000'e kadar olan beldelerde	11
Nüfusu 20.001 - 50.000'e kadar olan beldelerde	15
Nüfusu 50.001 - 100.000'e kadar olan beldelerde	25
Nüfusu 100.001 - 500.000'e kadar olan beldelerde	35
Nüfusu 500.001 - 1.000.000'a kadar olan beldelerde	45
Nüfusu 1.000.000'dan fazla olan beldelerde	55

Asıl ve aynı sayıda yedek üyelik hesaplanır.

Büyük şehirlerde seçilecek belediye meclisi üyeleri sayısı

MADDE 6. — Bu Kanunun 4 üncü maddesinde yazılı ilçe seçim çevrelerinde, son nüfus sayımı sonuçlarına göre her 20.000 nüfus için bir asıl bir yedek belediye meclisi üyesi tespit edilir. Ancak nüfusu 20.000'den az olsa bile, her seçim çevresi için en az iki asıl iki yedek üye tespiti zorunludur.

Seçim çevresi nüfusunun 20.000'e bölünmesi hesabında artık sayı 10.000'den az olursa hesaba katılmaz; 10.000 dahil fazla olursa artık sayıya da bir asıl bir yedek üyelik hesap edilir.

Tespit ve ilan

MADDE 7. — Her seçim çevresi için seçilecek asıl ve yedek üye sayısı o seçim çevresinin bağlı olduğu il seçim kurulu tarafından tespit olunarak ilgili ilçe seçim kurullarına bildirilir. İlçe seçim kurulları durumu alışılmış usullerle ilan eder.

Seçim dönemi - seçim başlangıç tarihi ve seçim günü

MADDE 8. — Mahallî idareler seçimi de 5 yılda bir yapılır. Her seçim döneminin, beşinci yılındaki mart ayının 30 uncu günü, seçim başlangıç tarihidir. Aynı yıl haziran ayının ilk pazar günü oy verme günüdür.

Savaş hali nedeniyle veya milletvekilleri genel seçimi ile birleştirme amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi mahallî idareler seçimlerinin öne alınmasına veya ileri tarihe ertelenmesine karar verebilir.

Seçilme yeterliği

MADDE 9. — En az altı aydan beri, o seçim çevresinde oturmak şartıyla, 25 yaşını dolduran her Türk vatandaşı, 2839 sayılı Milletvekili Seçimi Kanununun 11 inci maddesiyle 1580 sayılı Belediye Kanununun (53) ve (76) ncı maddelerindeki sakıncalarla özürlü olmamak kaydıyla, il genel meclis üyeliğine, belediye başkanlığına ve belediye meclisi üyeliğine seçilebilir.

(İçişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

b) Belediye meclisi üyelikleri için son genel nüfus sayımı sonuçlarına göre :

Nüfusu 10.000'e kadar olan beldelerde	9
Nüfusu 10.001 - 20.000'e kadar olan beldelerde	11
Nüfusu 20.001 - 50.000'e kadar olan beldelerde	15
Nüfusu 50.001 - 100.000'e kadar olan beldelerde	25
Nüfusu 100.001 - 250.000'e kadar olan beldelerde	29
Nüfusu 250.001 - 500.000'e kadar olan beldelerde	35
Nüfusu 500.001 - 1.000.000'a kadar olan beldelerde	45
Nüfusu 1.000.000'dan fazla olan beldelerde	55

Asıl ve aynı sayıda yedek üyelik hesaplanır.

Büyük şehirlerde seçilecek belediye meclisi üyeleri sayısı

MADDE 6. — A) Büyük şehir belediye hudutları içindeki ilçe seçim çevresi için, tespit edilen üye sayısının her ilçe için beşte biri alınarak, bulunacak toplam sayı büyük şehir meclisi üye sayısını belirler.

Bu hesaplamada artık oylar nazara alınmaz.

B) Yedek üyelikler aynı usulle hesaplanır.

Tespit ve ilan

MADDE 7. — Teklifin yedinci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Seçim dönemi - seçim başlangıç tarihi ve seçim günü

MADDE 8. — Teklifin sekizinci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Seçilme yeterliliği

MADDE 9. — En az altı ay süre ile, o seçim çevresinde oturmuş olmak ve 2839 sayılı Milletvekili Seçimi Kanununun 11 inci maddesinde belirtilen sakıncaları taşımamak şartıyla, 25 yaşını dolduran her Türk vatandaşı belediye başkanlığına, il genel ve belediye meclisi üyeliğine seçilebilir.

1580 sayılı Belediye Kanununun 53, 61 ve 76 ncı maddeleri gereğince görevden alınan belediye başkanı ve belediye meclisi üyeleri ile 1913 tarihli İdareî Umumiyeî Vilayat Kanununun 125 inci maddesine göre feshedilen il genel meclisinin üyeleri tekrar aynı görevlerine seçilemezler.

(Teklif)

İKİNCİ BÖLÜM

Seçim Günü İşleri

Adaylık

MADDE 10. — Anayasada ve kanunlarda yazılı şartlara uygun olarak, seçilme yeterliğine sahip olan her vatandaş, bir siyasî parti listesinden veya bağımsız olarak, il genel meclisi üyeliğine, belediye başkanlığına veya belediye meclisi üyeliğine adaylığını koyabilir. Bir siyasî partiden il genel meclisi üyesi, belediye başkanı veya belediye meclisi üyesi olmak isteyenler arasından önseçim yapmak suretiyle bu yerlere aday tespit olunur.

Mahallî idareler seçimlerinde aday tespiti için yapılacak önseçim, 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanununun milletvekilliği tesbiti için kabul ettiği sistem uyarınca yapılır.

Ancak; 2820 sayılı Kanunun 37 ile 51 inci maddelerinde adı geçen «Yüksek Seçim Kurulu» yerine «İlçe Seçim Kurulları», «Siyasî Parti Genel Başkanlığı» yerine «Siyasî Parti İlçe Başkanlıkları» aynı işlemleri yaparlar.

Ayrıca :

a) Yapılan önseçimlerde belediye başkanlığı için bir aday, belediye meclisi üyeliklerine o seçim çevresi için tespit edilen üye adedi kadar asıl ve yedek olarak ayrı ayrı;

İl genel meclisi üyeliklerine o seçim çevresi için tespit olunan asıl ve yedek üyelikler sayısı kadar ayrı ayrı aday belirlenir.

b) Önseçim çevresi belediye meclisi üyeliği ve belediye başkanlığı için belde; il genel meclisi üyeliği için ilçedir.

c) Mahallî idareler seçimleri için, siyasî partiler merkez adayları gösteremezler.

Bir siyasî partinin teşkilatı bulunmaması nedeniyle önseçim yapamadığı önseçim çevresinden adaylarını ve adayların sırasını o partinin merkez karar ve yönetim kurulu tespit eder.

Mahallî idareler seçimlerinde adaylardan özel aidat veya teminat alınmaz.

Eksik adaylıkların tamamlanması

MADDE 11. — Herhangi bir sebeple, eksik aday göstermiş olan siyasî partilerin ilçe başkanlıklarına, ilçe seçim kurulu tarafından bu eksikğin tamamlanması gereği tebliğ olunur.

İlgili parti teşkilatı bu tebliğden itibaren beş gün içinde aday listesini tamamlayamazsa o parti o seçim çevresinden eksik liste ile ilgili seçime katılamaz.

Siyasî partilerin merkez karar ve yönetim kurulları, süreyi kaçırmamak amacı ile eksik listeyi tamamlama yetkisini önceden ilçe idare kurullarına verebilir.

Siyasî partilerin aday listelerini vermeleri :

MADDE 12. — Siyasî partilerin ilçe idare kurulları, seçime katılacakları çevrelere ait aday listelerini ilçe seçim kurullarına, alındı belgesi karşılığında, önseçim gününden en geç 10 gün sonraki gün saat 17.00'ye kadar verirler.

İlçe seçim kurulları geçici aday listelerini mahallinde alışılmış usullerle ilan ederler.

(İçişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

İKİNCİ BÖLÜM

Seçim Öncesi İşleri

Adaylık

MADDE 10. — Anayasada ve kanunlarda yazılı şartlara uygun olarak, seçilme yeterliğine sahip olan her vatandaş, bir siyasi parti listesinden veya bağımsız olarak, il genel meclisi üyeliğine, belediye başkanlığına veya belediye meclisi üyeliğine adaylığını koyabilir. Bir siyasi partiden il genel meclisi üyesi, belediye başkanı veya belediye meclisi üyesi olmak isteyenler arasından önseçim yapmak suretiyle bu yerlere aday tespit olunur.

Mahallî idareler seçimlerinde, aday tespiti için, 2820 sayılı Siyasal Partiler Kanununun milletvekilliği adaylığı için kabul ettiği sistem uyarınca, Yüksek Seçim Kurulunca seçim tarihinden en az iki ay önceki bir gün olarak belirlenip ilan edilen günde önseçim yapılır.

Ancak; 2820 sayılı Kanunun 37 ila 51 inci maddelerinde adı geçen «Yüksek Seçim Kurulu» yerine «ilçe seçim kurulları», «siyasal parti genel başkanlığı» yerine «siyasal parti ilçe başkanlıkları» aynı işlemleri yaparlar.

Ayrıca :

a) Yapılan önseçimlerde belediye başkanlığı için bir aday, belediye meclisi üyeliklerine o seçim çevresi için tespit edilen üye adedi kadar asıl ve yedek olarak ayrı ayrı;

il genel meclisi üyeliklerine o seçim çevresi için tespit olunan asıl ve yedek üyelikler sayısı kadar ayrı ayrı;

Aday belirlenir.

b) Önseçim çevresi belediye meclisi üyeliği ve belediye başkanlığı için belde; il genel meclisi üyeliği için ilçedir.

c) Mahallî idareler seçimleri için, siyasal partiler merkez adayları gösteremezler.

Bir siyasal partinin teşkilatı bulunmaması nedeniyle önseçim yapamadığı önseçim çevresinden adaylarını ve adayların sırasını o partinin merkez karar ve yönetim kurulu tespit eder.

Mahallî idareler seçimlerinde adaylardan özel aidat veya teminat alınmaz.

Eksik adaylıkların tamamlanması

MADDE 11. — Herhangi bir sebeple, eksik aday göstermiş olan siyasal partilerin ilçe başkanlıklarına, ilçe seçim kurulu tarafından bu eksikğin tamamlanması gereği tebliğ olunur.

İlgili parti teşkilatı, bu tebliğden itibaren beş gün içinde aday listesini tamamlayamazsa, o parti o seçim çevresinden, eksik liste ile ilgili, seçime katılamaz.

Siyasal partilerin merkez karar ve yönetim kurulları, süreyi geçirmemek amacı ile eksik listeyi tamamlama yetkisini önceden ilçe idare kurullarına verebilir.

Siyasal partilerin aday listelerini vermeleri

MADDE 12. — Teklifin onikinci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Bağımsız adayların müracaatı

MADDE 13. — İl genel meclisi üyeliği, belediye meclisi üyeliği veya belediye başkanlığına bağımsız olarak adaylığını koymak isteyenler seçime katılacakları seçim çevresinin bulunduğu ilçe seçim kurulu başkanlığına, bu kanunun adaylık için aradığı şart ve vasıfları haiz olduklarını belirten bir dilekçe ile başvururlar.

Başvurunun, en geç oy verme tarihinden 30 gün önceki gün saat 17.00'ye kadar yapılması şarttır.

İlçe seçim kurulları, bağımsız adaylara ilişkin listeleri de, ait olduğu seçim çevresinde geçici listeler halinde ilan ederler.

Adaylara karşı itiraz

MADDE 14. — Adaylıkların geçici olarak ilanından itibaren iki gün içinde ilçe seçim kuruluna itiraz edilebilir. İtirazlar, ilçe seçim kurulunca en geç 2 gün içinde karara bağlanır. İlgililer kararlara karşı iki gün içinde, il seçim kuruluna itiraz edebilirler. İl seçim kurulu bu itirazları en çok 2 gün içinde kesin olarak karara bağlar.

Siyasi partilerin aday listelerinde, yapılan itirazlar üzerine eksiklik husule geldiği takdirde, ilçe seçim kurulunun tebliğinden itibaren 5 gün içinde bu eksiklikler tamamlanır. Aksi takdirde siyasi partiler o seçim çevresinde listelerinin eksik kaldığı seçime katılma hakkını kaybederler.

Adayların incelenmesi

MADDE 15. — İlçe seçim kurulları, kendi seçim çevrelerinin adayları hakkında, yapacakları inceleme sonucunda bu kanunda yazılı, adaylık şartlarında noksanlık veya aykırılık bulunduğunu görürlerse, durumu geçici ilan tarihinden itibaren, 2 gün içinde ilgili adaya ve siyasi partilerin ilçe başkanlıklarına bildirirler.

İlgili aday ve mensubu olduğu siyasi parti, bu bildirim üzerine en geç iki gün içinde il seçim kuruluna itiraz edebilir. İl seçim kurulu bu itirazı en geç 2 gün içinde kesin karara bağlar.

İtirazı reddedilen bağımsız aday seçime katılma hakkını kaybeder. Siyasi parti adayları hakkında 9 uncu maddenin ikinci fıkrası hükmü uygulanır.

Adayların ilanı

MADDE 16. — Adaylık kesinleştikten sonra ilçe seçim kurulları, bütün adayları oy verme gününden önceki, 20 nci günü ilan eder. Adayların ilanından sonra, adaylıktan istifa, seçim sonuna kadar nazarı itibara alınmaz. Ancak, bu gibiler seçilmiş bulunurlarsa, istifaları hüküm ifade eder ve yerlerine kendilerinden sonra gelenler seçilmiş sayılırlar. Ölüm halinde de aynı şekilde hareket edilir.

İl genel meclisi ve belediye meclisi üyeleri ile belediye başkanlarının adaylığı

MADDE 17. — İl genel meclisi ve belediye meclisi üyeleri ile belediye başkanları, seçime girdikleri çevreden adaylıklarını koyabilmek veya aday gösterilebilmek için, görevlerinden istifa zorunda değildirler.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Seçim Günü İşleri

Kullanılacak oy pusulasının şekli

MADDE 18. — İl genel meclisi üyeleri, belediye meclisi üyeleri, belediye başkanları seçimleri için ayrı ayrı oy pusulası tanzim edilir.

(İçişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Bağımsız adayların müracaatı

MADDE 13. — İl genel meclisi üyeliği, belediye meclisi üyeliği ve belediye başkanlığına bağımsız olarak adaylığını koymak isteyenler, seçime katılacakları seçim çevresinin bulunduğu ilçe seçim kurulu başkanlığına, bu Kanunun adaylık için aradığı şart ve vasıfları haiz olduklarını belirten bir dilekçe ile başvururlar.

Başvurunun, en geç oy verme tarihinden 30 gün önceki gün saat 17.00'ye kadar yapılması şarttır.

İlçe seçim kurulları, bağımsız adaylara ilişkin listeleri de, ait olduğu seçim çevresinde geçici listeler halinde alışılmış usullerle ilan ederler.

Adaylara karşı itiraz

MADDE 14. — Teklifin onördüncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Adayların incelenmesi

MADDE 15. — İlçe seçim kurulları, kendi seçim çevrelerinin adayları hakkında, yapacakları inceleme sonucunda bu Kanunda yazılı adaylık şartlarında noksanlık veya aykırılık bulunduğunu görürlerse, durumu geçici ilan tarihinden itibaren iki gün içinde ilgili adaya ve siyasî partilerin ilçe başkanlıklarına bildirirler.

İlgili aday veya mensubu olduğu siyasî parti, bu bildirim üzerine en geç iki gün içinde il seçim kuruluna itiraz edebilir. İl seçim kurulu bu itirazı en geç iki gün içinde kesin karara bağlar.

İtirazı reddedilen bağımsız aday seçime katılma hakkını kaybeder. Siyasî parti adayları hakkında 14 üncü maddenin ikinci fıkrası hükmü uygulanır.

Adayların ilanı

MADDE 16. — Teklifin onaltıncı maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

İl genel meclisi ve belediye meclisi üyeleri ile belediye başkanlarının adaylığı

MADDE 17. — Teklifin onyedinci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Seçim Günü İşleri

Kullanılacak oy pusulasının şekli

MADDE 18. — İl genel meclisi üyeleri, belediye meclisi üyeleri, belediye başkanları seçimleri için ayrı ayrı oy pusulası tanzim edilir.

(Teklif)

Siyasî partiler için, bu Kanunda yazılı usuller gereğince, sıraya konmuş adayların adlarını gösteren basılı oy pusulaları, bağımsız adaylar için yalnız bir bağımsız adayın adı ve soyadı basılı veya yazılı oy pusulaları kullanılır.

Belediye meclisi üyelerine ve il genel meclisi üyelerine ait oy pusulalarında asıl ve yedek üyeler, aynı kâğıda, yukarıda asıl, altta yedek üyeler ve birbirine karışmayacak şekilde ayrılmış olarak sıralanır.

Oy pusulalarının seçmen tarafından kullanılmasında lüzumlu olan zarflar 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkındaki Kanun hükümleri uyarınca ilçe seçim kurulları tarafından temin ve sandık başında hazır edilir.

Oyların kullanma şekli

MADDE 19. — Mahallî idareler seçimlerinde;

- a) Belediye meclisi üyeliği ve belediye başkanlığı seçimine ilişkin oy pusulaları aynı zarfa,
- b) İl genel meclisi üyeleri seçimine ilişkin oy pusulası başka bir zarfa konularak belirlenen sandıklara atılır.

Geçerli sayılmayan oylar

MADDE 20. — İl genel meclisi ve belediye meclisi üyelikleri ile belediye başkanlığı seçimlerinde;

1. Seçime katılmış olan siyasî partilerin adaylarından veya bu adaylarla bağımsız adaylardan veya sadece bağımsız adaylardan oluşmuş her çeşit karma oy pusulaları,
2. Siyasî parti adayları için basılı oy pusulalarından başka oy pusulaları,
3. Üzerinde birden fazla bağımsız adayın adı bulunan oy pusulaları,
4. Belediye meclisi üye seçimine veya belediye başkanı seçimine ait olduğu belli olmayan oy pusulaları,
5. Bir zarf içinden birden fazla siyasî partiye veya bir siyasî parti ile bağımsız aday veya adaylara ait oy pusulaları,

Birlikte çıkarsa geçerli sayılmaz.

Seçime katılan siyasî partilerin alâmet ve işaretlerini taşıyan basılı oy pusulalarında yazılı adayların adları, baskıda silinmiş veya yanlışlıkla mükerrer ve o çevre adaylarından fazla yazılmış veya seçmen tarafından tamamen veya kısmen silinerek yerlerine başka adlar yazılmış veya eksik bırakılmış oy pusulaları, hangi siyasî partiye ait olduğu belli olmak şartıyla, eksiksiz oy pusulası olarak hesaba katılır. Bir zarftan bir siyasî partinin oy pusulalarından birden fazla çıkması halinde bunlar tek oy olarak hesaba katılır.

Aynı bağımsız aday adı bir oy pusulasında birkaç defa yazılmış olsa bile o adaya bir oy verilmiş sayılır.

Bu Kanunun 11 ve 12 nci maddelerinde yazılı şartlara uymadıklarından seçime katılma hakkını kaybetmiş olan siyasî partilere verilmiş bulunan oylar hesaba katılmaz.

İlçe seçim kurullarınca kanuna uygun olarak hazırlanıp sandık kurullarına verilen özel zarflar içinde kullanılmayan oylar açılmaksızın bir tutanağa bağlanarak saklanır.

(İçişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Siyasî partiler için, bu Kanunda yazılı usuller gereğince, sıraya konmuş adayların adlarını gösteren basılı oy pusulaları, bağımsız adaylar için yalnız bir bağımsız adayın adı ve soyadı basılı veya yazılı oy pusulaları kullanılır.

Belediye meclisi üyelerine ve il genel meclisi üyelerine ait oy pusulalarında asıl ve yedek üyeler aynı kâğıda, yukarıda asıl, altta yedek üyeler ve birbirlerine karışmayacak şekilde ayrılmış olarak sıralanır.

Oy pusulalarının ebadı, şekli ve kâğıdın rengi Yüksek Seçim Kurulunca belirlenir.

Oy pusulalarının seçmen tarafından kullanılmasında lüzumlu olan zarflar 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkındaki Kanun hükümleri uyarınca Yüksek Seçim Kurulu tarafından temin ve sandık başında hazır edilir.

Siyasî partiler ve bağımsız adaylar tarafından düzenlenen oy pusulaları sandık kurullarında hazır bulunur. Üzere ilçe seçim kurulu başkanlıklarına da yeteri kadar verilir.

Sandık kurullarında herhangi bir sebeple oy pusulası kalmadığı takdirde siyasî parti veya bağımsız aday temsilcilerinin vereceği oy pusulaları sandık kurulu başkanı tarafından kapalı oy verme yerine konulur.

Oyların kullanma şekli

MADDE 19. — Teklifin ondokuzuncu maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Geçerli sayılmayan oylar

MADDE 20. — İl genel meclisi ve belediye meclisi üyelikleri ile belediye başkanlığı seçimlerinde;

1. Seçime katılmış olan siyasî partilerin adaylarından veya bu adaylarla bağımsız adaylardan veya sadece bağımsız adaylardan oluşmuş her çeşit karma oy pusulaları,
 2. Siyasî parti adayları için basılı oy pusulalarından başka oy pusulaları,
 3. Üzerinde birden fazla bağımsız adayın adı bulunan oy pusulaları,
 4. Belediye meclisi üye seçimine veya belediye başkanı seçimine ait olduğu belli olmayan oy pusulaları,
 5. Bir zarf içinden birden fazla siyasî partiye veya bir siyasî parti ile bağımsız aday veya adaylara ait oy pusulaları,
 6. Seçmenin kimliğini belirten yazı bulunan oy pusulaları,
 7. Üzerinde çift mühür bulunan zarfa konulan oy pusulaları,
- Birlikte çıkarsa geçerli sayılmaz.

Seçime katılan siyasî partilerin alamet ve işaretlerini taşıyan basılı oy pusulalarında yazılı adayların adları, baskıda silinmiş veya yanlışlıkla mükerrer ve o çevre adaylarından fazla yazılmış veya seçmen tarafından tamamen veya kısmen silinerek yerlerine başka adlar yazılmış veya eksik bırakılmış oy pusulaları, hangi siyasî partiye ait olduğu belli olmak şartıyla eksiksiz oy pusulası olarak hesaba katılır. Bir zarftan bir siyasî partinin oy pusulalarından birden fazla çıkması halinde bunlar tek oy olarak hesaba katılır.

Aynı bağımsız aday adı bir oy pusulasından birkaç defa yazılmış olsa bile o adaya bir oy verilmiş sayılır.

Bu Kanununun 11 ve 14 üncü maddelerinde yazılı şartlara uymadıklarından seçime katılma hakkını kaybetmiş olan siyasî partilere verilmiş bulunan oylar hesaba katılmaz.

İlçe seçim kurullarınca kanuna uygun olarak hazırlanıp sandık kurullarına verilen özel zarflar içinde kullanılmayan oylar açılmaksızın bir tutanağa bağlanarak saklanır.

Tutanağa geçirme

MADDE 21. — İlçe seçim kurulu sandık kurullarından gelen tutanakları belediye başkan ve meclis üyeleri seçimi için beldeler, il genel meclisi seçimi için de ilçeler itibariyle birleştirilerek o seçim çevresindeki;

a) Seçmen sayısını,

b) Oyunu kullanan seçmen sayısını,

c) İtiraz edilmiş veya ihtilafli görülmüş olup da geçerli sayılarak hesaba katılan oy pusulası sayısını,

d) Geçerli sayılmayan ve hesaba katılmayan oy pusulaları sayısını,

e) Geçerli sayılan ve hesaba katılan oy pusulaları genel toplamını,

f) Seçime katılmış olan siyasî partilerden ve bağımsız adaylardan her birinin aldığı geçerli oy miktarını gösteren geçerli oy pusulaları sayısını,

Tutanağa geçirir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Seçimlerden Sonra Yapılacak İşler

Seçilenlerin tespiti

MADDE 22. — Sandık kurullarınca gönderilen belediye başkanı seçimlerine ilişkin tutanaklar ilçe seçim kurulu tarafından birleştirilerek en çok oy alan aday başkanlığa seçilmiş olur.

İl genel meclisi ve belediye meclisi üyeliklerine seçilenlerin tespiti

MADDE 23. — A) Siyasî partilerin ve bağımsız adayların elde ettikleri il genel meclisi ve belediye meclisi asıl üye sayısı aşağıdaki şekilde hesaplanır :

Bir seçim çevresinde kullanılan geçerli oy toplamının onda birine tekabül eden sayı, bütün partilerin ve bağımsız adayların aldıkları oy sayısından ayrı ayrı çıkarılır. Bu çıkarmadan geriye oyu kalmayan siyasî partiler ve bağımsız adaylar üye tahsisinde hesaba katılmaz.

Yapılan çıkarmadan sonra geriye oyu kalan siyasî partilerin ve bağımsız adayların isimleri alt alta, kalan oyları da hizalarına yazılır. Bu sayılar önce 1'e sonra 2'ye, sonra 3'e ... Şeklinde devam edilmek suretiyle o seçim çevresinin çıkaracağı asıl üye sayısına ulaşmaya kadar bölünür. Elde edilen paylar, siyasî parti ayırımı yapmaksızın, en büyükten en küçüğe doğru sıralanır. Belediye ve il genel meclis üye tamsayısı kadar üyelikler, bu payların sahip olan siyasî partilere ve bağımsız adaylara, sayıların büyüklük sırasına göre tahsis olunur.

Son kalan asıl üyelikler için birbirine eşit rakamlar bulunduğu takdirde bunlar, aralarında ad çekmek suretiyle, tahsis yapılır.

B) Siyasî parti adaylarından seçilenler aşağıdaki şekilde tespit edilir :

İlçe seçim kuruluna verilen aday listesindeki sıra, seçimlerde siyasî partilerin kazandıkları il genel veya belediye meclisi asıl üyeliklerinin tespitine esas olur.

C) A ve B bentlerindeki söz konusu işlemler açık olarak yapılır ve adaylarla müşahitler hazır bulunabilirler.

Kazananlara, il seçim kurulları tarafından, seçim tutanakları verilir.

İlçe seçim kurulu başkanı il genel veya belediye meclisi asıl üyeliğine seçilenleri gösteren tutanağın bir suretini o seçim çevresinde derhal, alışılmış usullerle ilan ettirir; bir suretini de bir hafta süre ile ilçe seçim kurulunun kapısına astırır.

D) Yedek üyelikler için de (a), (b) ve (c) bentleri hükümleri, ayrı olarak uygulanır. Siyasî partilerin kazandıkları yedek üyeler, asıl üyeliğe seçilenlerden sonra gelen isimden itibaren sıra ile tespit olunur.

(İçişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Tutanağa geçirme

MADDE 21. — Teklifin yirmibirinci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Seçimlerden Sonra Yapılacak İşler

Seçimlerin tespiti

MADDE 22. — Teklifin yirmiikinci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

İl genel meclisi ve belediye meclisi üyeliklerine seçilenlerin tespiti

MADDE 23. — A) Siyasî partilerin ve bağımsız adayların elde ettikleri il genel meclisi ve belediye meclisi asıl üye sayısı aşağıdaki şekilde hesaplanır :

Bir seçim çevresinde kullanılan geçerli oy toplamının onda birine tekabül eden sayı, bütün partilerin ve bağımsız adayların aldıkları oy sayısından ayrı ayrı çıkarılır. Bu çıkarmadan sonra geriye oyu kalmayan siyasî partiler ve bağımsız adaylar üye tahsisinde hesaba katılmaz.

Yapılan çıkarmadan sonra geriye oyu kalan siyasî partilerin ve bağımsız adayların isimleri alt alta, kalan oyları da hizalarına yazılır. Bu sayılar önce 1'e sonra 2'ye, sonra 3'e şeklinde devam edilmek suretiyle o seçim çevresinin çıkaracağı asıl üye sayısına ulaşıncaya kadar bölünür. Elde edilen paylar, siyasî parti ayırımı yapılmaksızın, en büyükten en küçüğe doğru sıralanır. Belediye ve il genel meclisi üye tamsayısı kadar üyelikler, bu payların sahibi olan siyasî partilere ve bağımsız adaylara, sayıların büyüklük sırasına göre tahsis olunur.

Son kalan asıl üyelikler için birbirine eşit rakamlar bulunduğu takdirde bunlar, aralarında ad çekmek suretiyle, tahsis yapılır.

B) Siyasî parti adaylarından seçilenler aşağıdaki şekilde tespit edilir :

İlçe seçim kuruluna verilen aday listesindeki sıra, seçimlerde siyasî partilerin kazandıkları il genel veya belediye meclisi asıl üyeliklerinin tespitine esas olur.

Kazananlara, il seçim kurulları tarafından, seçim tutanakları verilir.

İlçe seçim kurulu başkanı il genel veya belediye meclisi asıl üyeliğine seçilenleri gösteren tutanağın bir suretini o seçim çevresinde derhal alışılmış usullerle ilan ettirir, bir suretini de bir hafta süre ile ilçe seçim kurulunun kapısına astırır.

C) Yedek üyelikler için de (A) ve (B) bentleri hükümleri, uygulanır. Siyasî partilerin kazandıkları yedek üyeler, asıl üyeliğe seçilenlerden sonra gelen isimden itibaren sıra ile tespit olunur.

Seçimin veya tutanağın iptali

MADDE 24. — Seçim tutanaklarına yapılan itirazlar, oyların dökümüne, sayımına veya bu oyların siyasî partiler ile bağımsız adaylara bölünmesine ilişkin olduğu ve yeniden yapılan döküm, sayım ve hesap sonucunda tutanakların iptaline karar verildiği takdirde, bu yeni işlem sonucuna göre, seçilmiş oldukları anlaşılanların il seçim kurulu tarafından tutanakları verilir.

Bir seçim çevresinde yapılan seçimin, seçim işlemleri sebebiyle iptaline karar verildiği takdirde, o seçim çevresinde yeniden seçim yapılır. İl seçim kurulu, seçimin iptaline dair kararı ilan ettiği gibi kararın kesinleşmesini müteakip o çevrede seçimin yapılacağını da derhal ilan eder.

Bu ilandan sonra gelen 60 ıncı günü takip eden ilk pazar, oy verme günüdür.

Yukarıdaki fıkralar dışında, Meclis üyelerinden bir veya birkaçının tutanaklarının iptaline karar verildiği takdirde, tutanağı iptal olunan Meclis üyesi yerine, mensup oldukları siyasî parti listesindeki sıraya göre, belli olan sırada olanlara tutanakları verilir.

İl seçim kurullarının kararlarına karşı 26 Nisan 1961 tarihli ve 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkındaki Kanununun 130 uncu maddesinde tespit edilmiş olan süreler içinde, Yüksek Seçim Kuruluna itiraz edilebilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Seçim Sonuçlarının İlanı

MADDE 25. — Yüksek Seçim Kurulu, ilçe seçim kurulları tarafından yollanan belgelere dayanarak, seçimin genel sonucunu ilan eder.

Seçim sonuçlarının Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından yayımlanması

MADDE 26. — Devlet İstatistik Enstitüsü, ilçe seçim kurulları tarafından kendilerine verilecek belgelere dayanarak seçim çevreleri itibarıyla sandık tutanaklarından mevcut bilgiyi, en geç seçimi takip eden yıl içinde yayımlar.

Belediye ve il genel meclisi yedek üyelerinin asıl üyeliğe getirilmesi

MADDE 27. — İl genel meclisi üyeliklerinde, herhangi bir sebeple boşalma olduğu takdirde, vali, belediye meclisi üyeliklerinde boşalma olduğu takdirde ise, belediye başkanı meclise katılacak yedek üyelerin adını yetkili seçim kurulundan sorar ve adı bildirilen üyeyi davet eder. Bu suretle davet edilen üye, kalan süreyi tamamlar.

Boşalan üyelik hangi ilçe veya siyasî partiye ait ise, davet edilecek yedek üye de, aynı ilçe ve siyasî partiden olur.

Bir partiden boşalan asıl üyelik için, o partiden davet edilecek yedek üye kalmamış ise veya boşalan asıl üyelik bir bağımsıza ait ise parti ayırımı yapılmaksızın oy bölüşümünde sırası önde gelen yedek üye asıl üyeliğe davet edilir.

(İçişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Büyük şehir meclisine katılacak üyeler

MADDE 24. — A) Bu Kanunun 6 ncı maddesinde tespit olunan büyük şehir meclisi üyeleri, her ilçe için seçilmiş olan asıl üyelerin seçiliş sıralarına göre baştan başlayarak yeter sayıya kadar inilmek suretiyle bulunur.

B) Yedek üyelikler de aynı usulle hesaplanır.

Seçimin ve tutanağın iptali

MADDE 25. — Teklifin 24 üncü maddesi Komisyonumuzca 25 inci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Seçim Sonuçlarının İlanı

Seçim sonuçlarının Yüksek Seçim Kurulunca ilanı

MADDE 26. — Teklifin 25 inci maddesi Komisyonumuzca 26 ncı madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Seçim sonuçlarının Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından yayınlanması

MADDE 27. — Teklifin 26 ncı maddesi Komisyonumuzca 27 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Belediye ve il genel meclisi yedek üyelerinin asıl üyeliğe getirilmesi

MADDE 28. — Teklifin 27 nci maddesi Komisyonumuzca 28 inci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

(Teklif)

Bir siyasî parti listesinde, meclis asıl üyeliğine eçildikten sonra, başka bir siyasî partiye geçen veya bağımsız kalanlardan asıl üyelik açıldığı takdirde, bu üyeliklerin meclis üyeliğine seçildikleri sırada mensup oldukları partinin yedek üyesi, asıl üyeliğe çağrılır.

Seçimlerin yenilenmesi

MADDE 28. — Seçim dönemi sonundan önce,

- a) Bir seçim çevresinde yapılan seçimin, seçim işlemleri sebebiyle iptaline karar verilmesi,
- b) Belediye meclisi veya il genel meclisi yetkili organlarca feshi,
- c) Belediye meclisi veya il genel meclisi üyeliklerinin herhangi bir sebeple boşalması ve meclis üye sayısının yedeklerin de getirilmesinden sonra, üye tamsayısının yarısından aşağıya düşmesi,
- d) Belediye başkanlığının herhangi bir nedenle boşalması hallerinde, durumu bildirmesi üzerine ilçe seçim kurulunca o çevrede söz konusu organ için yeniden seçim yapılmasına karar verilerek, durum alışılmış usullerle ilân edilir.

Bu ilândan sonra gelen 60 ncı günü takip eden ilk Pazar oy verme günüdür.

ALTINCI BÖLÜM

Köy ve Mahalle Muhtarları, Köy İhtiyar Meclisi ve Mahalle İhtiyar Heyeti Üyeliği Seçimleri

Seçilecek üye sayısı

MADDE 29. — A) Köy ihtiyar meclisine, son genel nüfus sayımı sonuçlarına göre;

Nüfusu 1000'e kadar olan köylerde 8,

Nüfusu 1001 - 2000 arası olan köylerde 10 üye

Oyların tasnifi sonucunda en çok oy alanlardan başlanarak nüfusu 1000'e kadar olan köylerde ilk 4 üye, nüfusu 2000'e kadar olan köylerde ilk 5 üye asıl, geri kalanlar ise yedek üye olur.

B) Mahalle ihtiyar heyetine 8 üye seçilir. Oyların tasnifi sonucunda en çok oy alan 4 üye asıl geri kalanlar ise yedek üye olur.

Adaylık ve seçilme yeterliği

MADDE 30. — Köy muhtarlığı ve köy ihtiyar meclisi üyeliği, mahalle muhtarlığı ve mahalle ihtiyar heyeti üyeliği seçimlerinde adaylık usulü yoktur.

En az 6 aydan beri o mahalle veya köyde oturmak şartıyla 25 yaşını dolduran her Türk vatandaşı, bu Kanunda ve bu Kanunun atıf yaptığı diğer kanunlarda öngörülen hükümlerce seçilmeye mani hali olmamak kaydıyla, muhtar, ihtiyar meclisi ve ihtiyar heyeti üyesi seçilebilir.

Seçim çevresi, oy verme ve seçim sistemi

MADDE 31. — Mahalle muhtarlığı ve ihtiyar heyeti için, mahalle; köy muhtarlığı ve ihtiyar meclisi için köy; seçim çevresidir.

Her seçim çevresinde usule uygun olarak konmuş sandıklarda o çevre seçimi için oy kullanılır.

Muhtar seçimi için bir ad yazılı oy pusulası, ihtiyar meclisi ve ihtiyar heyeti seçimi için de bu kurulun asıl üye sayısı kadar ad yazılı oy pusulası ayrı ayrı zarflarla oy sandığına atılır;

Muhtar, ihtiyar heyeti ve ihtiyar meclisi seçimleri ekseriyet sistemine göre yapılır.

(İçişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Seçimlerin yenilenmesi

MADDE 29. — Seçim dönemi sonundan önce,

- a) Bir seçim çevresinde yapılan seçimin, seçim işlemleri sebebiyle iptaline karar verilmesi,
- b) Belediye meclisi veya il genel meclisinin yetkili organlarca feshi,
- c) Belediye meclisi veya il genel meclisi üyeliklerinin herhangi bir sebeple boşalması ve meclis üye sayısının yedeklerinin de getirilmesinden sonra, üye tamsayısının yarısından aşağıya düşmesi,
- d) Belediye başkanlığının herhangi bir nedenle boşalması,

Hallerinde mülki amirin durumu derhal bildirmesi üzerine, ilçe seçim kurulunca söz konusu organ için, yeniden seçim yapılmasına karar verilerek, durum alışılmış usullerle ilan edilir.

Bu ilandan sonra gelen 60 ncı günü takip eden ilk Pazar oy verme günüdür.

ALTINCI BÖLÜM

Köy ve Mahalle Muhtarları, Köy İhtiyar Meclisi ve Mahalle İhtiyar Heyeti Üyeliği Seçimleri

Seçilecek üye sayısı

MADDE 30. — A) Köy ihtiyar meclisine, son genel nüfus sayımı sonuçlarına göre;

Nüfusu 1 000'e kadar olan köylerde 8

Nüfusu 1 001 - 2 000'e kadar olan köylerde 10

Nüfusu 2 000'den fazla olan köylerde 12

Üye seçilir.

Oyların tasnifi sonucunda en çok oy alanlardan başlanarak nüfusu 1 000'e kadar olan köylerde ilk dört üye nüfusu 1 001 - 2 000'e kadar olan köylerde ilk beş üye ve nüfusu 2 000'den fazla olan köylerde ilk altı üye asıl, geri kalanlar ise yedek üye olur.

Adaylık ve seçilme yeterliği

MADDE 31. — Köy muhtarlığı ve köy ihtiyar meclisi üyeliği, mahalle muhtarlığı ve mahalle ihtiyar heyeti üyeliği seçimlerinde adaylık usulü yoktur.

En az altı aydan beri o mahalle veya köyde oturmak şartıyla 25 yaşını dolduran her Türk Vatandaşı, bu Kanunda ve bu Kanunun atıf yaptığı diğer Kanunlarda öngörülen hükümlerce seçilmeye mani hali olmamak kaydıyla, muhtar, ihtiyar meclisi ve ihtiyar heyeti üyesi seçilebilir.

442 sayılı Köy Kanununun 41 inci maddesi gereğince görevden uzaklaştırılan köy muhtarları ile 4541 sayılı Şehir ve Kasabalarda Mahalle Muhtar ve İhtiyar Heyetleri Teşkiline Dair Kanunun 18 inci maddesine göre sıfatları kaldırılan mahalle muhtar ve ihtiyar heyeti üyeleri tekrar aynı görevlere seçilemezler.

Seçim çevresi, oy verme ve seçim sistemi

MADDE 32. — Teklifin 31 inci maddesi Komisyonumuzca 32 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Diğer işlemler

MADDE 32. — Muhtar, ihtiyar heyeti, ihtiyar meclisi seçimlerinde diğer işlemler bu Kanunda ve bu Kanunun atıf yaptığı diğer kanunlarda yazılı usul ve esaslara göre yürütülür.

YEDİNCİ BÖLÜM

Geçici Hükümler

GEÇİCİ MADDE 1. — Bu Kanun uyarınca yeni il genel meclisi seçimleri yapılarak il genel meclisleri ilk toplantılarını yapmaya kadar 25 . 9 . 1980 gün ve 2304 sayılı İdari Umumiyei Vilâyat Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine İlişkin Kanun hükümlerinin uygulanmasına devam olunur.

GEÇİCİ MADDE 2. — Bu Kanun uyarınca yeni belediye başkan ve belediye meclisi üyeleri seçilinceye kadar, 25.9.1980 gün ve 2303 sayılı 3.4.1930 tarih ve 1580 sayılı Belediye Kanununa Ek Kanun ile 16.8.1981 gün ve 2508 sayılı, 1580 sayılı Belediye Kanununa 2303 sayılı Kanunla eklenen geçici 3 üncü maddenin değiştirilmesine. Ve bu Kanuna 3 üncü geçici madde eklenmesine dair Kanun hükümlerinin uygulanmasına devam olunur.

GEÇİCİ MADDE 3. — Bu Kanun yürürlüğe girdikten sonra, yapılacak ilk mahallî idareler seçimlerinde, siyasî partilerin aday tespiti için önseçim yapılmaz. Bu seçime mahsus olmak üzere siyasî partiler, adaylarını aşağıdaki usullere göre tespit ederler :

İllerde :

İl merkezi belediye başkanı ile belediye meclisi üyeleri, merkez ilçe beldelerinin belediye başkanları ile belediye meclisi üyeleri, merkez ilçeye isabet eden il genel meclisi üyeleri adaylarına, siyasî partilerin il ve merkez ilçe idare kurulları birlikte toplanarak;

İlçelerde :

İlçe belediye başkanı ile belediye meclisi üyeleri; ilçe beldelerinin belediye başkanları ile belediye meclis üyeleri; ilçe seçim çevresine isabet eden il genel meclisi üyeleri adaylarına,

Siyasî partilerin ilçe idare kurulları toplanarak;

Belirleyip, genel merkez karar ve yönetim kurulunun tensip ve tasdikine sunarlar.

Merkez karar ve yönetim kurulunun, her isteği aynen kabul veya değiştirerek tasdik etmesi ile adaylar tespit olunur.

(İçişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Boşalan muhtarlık, ihtiyar meclisi ve heyeti üyeliği için seçim yapılması

MADDE 33. — Köy veya mahalle muhtarlığının herhangi bir sebeple boşalması halinde ihtiyar meclisi veya heyetinin birinci üyesi durumu, yazılı olarak ilgili seçim kuruluna ve mahallin en büyük mülkiye amirine bildirmek zorundadır.

Boşalan muhtarlıklar için her yıl Haziran ayının ilk Pazar günü seçim yapılır. Seçim yapılincaya kadar muhtarlık görevi mahallin en büyük mülkiye amiri tarafından atanacak muhtar vekili tarafından yürütülür.

Seçim döneminin sona ermesinden önce ihtiyar meclisi veya heyeti üye sayısının yedeklerinin de getirilmesinden sonra üye tamsayısının, köylerde tabii üyeler hariç, yarısına düşmesi halinde, muhtar durumu bir hafta içinde ilgili seçim kurulu başkanlığına ve bilgi için de mahallin en büyük mülkiye amirine bildirmeye mecburdur.

Bu bildirim üzerine ilçe seçim kurulu başkanlığınca durum 48 saat içinde ilan edilir. İlan tarihinden sonra gelen 60 ıncı günü takip eden ilk pazar günü oy verilir.

İhtiyar meclisi veya heyeti seçiminin yapılması gerektiği hallerde köy veya mahalle muhtarlığı da boşalmış ise, Haziran ayı beklenmeksizin her iki seçim beraber yapılır.

Diğer işlemler

MADDE 34. — Teklifin 32 nci maddesi Komisyonumuzca 34 üncü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

YEDİNCİ BÖLÜM

Geçici Hükümler

GEÇİCİ MADDE 1. — Teklifin geçici birinci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 2. — Teklifin geçici ikinci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 3. — Teklifin geçici üçüncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 4. — Bu Kanunun yürürlüğe girdiğinden sonra yapılacak ilk seçimde, seçmen kütüğünde ve sandık listesinde kaydı ve oy kullanma yeterliği bulunduğu halde mahallî idareler seçimlerine hukukî veya fiilî mazereti olmaksızın katılmayanlar, ilçe seçim kurulu başkanı tarafından 2.500 lira para cezası ile cezalandırılırlar. Bu karar kesindir.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Son Hükümler

Propaganda serbestliği

MADDE 33. — Mahallî idareler seçimlerinde propaganda 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkındaki Kanun dairesinde serbesttir.

Ancak 298 sayılı Kanunun 52 - 55 inci maddeleri ile düzenlenen radyo ve televizyonda propagandaya ilişkin hükümleri, 52 nci maddenin son bendi hariç, bu seçimlerde uygulanmaz.

Özel hüküm bulunmayan hallerde uygulama

MADDE 34. — Bu Kanunda özel hüküm bulunmayan hallerde 26.4.1961 gün ve 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun ile 10.6.1983 gün ve 2839 sayılı Milletvekili Seçimi Kanununun ve bunların ek ve değişikliklerinin bu Kanuna aykırı olmayan hükümleri uygulanır.

Yürürlükten kaldırılan kanun ve kanun maddeleri

MADDE 35. — 28.7.1963 gün ve 286 sayılı Köy Kanununda değişiklik yapılmasına dair Kanun.

18.7.1963 gün ve 287 sayılı Şehir ve Kasabalarda Mahalle Muhtar ve İhtiyar Heyetleri Teşkiline Dair 4541 sayılı Kanunda değişiklik yapılmasına ve bazı kanunların kaldırılması hakkında Kanun.

19.7.1963 günlü ve 306 sayılı İdareî Umumiyeî Vilayat Kanununda değişiklikler yapılmasına ve ilgili bazı kanunların kaldırılmasına dair Kanun.

19.7.1963 gün ve 307 sayılı Belediye Kanununda değişiklik yapılmasına dair Kanun.

İle diğer kanunların bu Kanun hükümlerine aykırı hükümleri yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlük

MADDE 36. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 37. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

(İçişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

GEÇİCİ MADDE 4. — Bu Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra yapılacak ilk seçimde, seçmen kütüğünde ve sandık listesinde kaydı ve oy kullanma yeterliği bulunduğu halde mahallî idareler seçimlerine hukukî veya fiilî mazereti olmaksızın katılmayanlar, ilçe seçim kurulu başkanı tarafından 2.500 lira para cezası ile cezalandırılırlar. Bu karar kesindir.

GEÇİCİ MADDE 5. — Bu Kanunda, seçim usul ve esasları hükmüne bağlanan büyük şehir yönetiminin hukukî statüsü, bu Kanunun yürürlüğünü takip eden ilk seçim tarihinden önce, kanun hükmünde kararnemelerle düzenlenir.

GEÇİCİ MADDE 6. — Bu Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra yapılacak ilk mahallî idareler seçimlerinde 6 Kasım 1983 tarihinde yapılan milletvekili seçiminde kullanılan sandık seçmen listeleri güncelleştirilerek kullanılır.

Güncelleştirme sandık seçmen listelerinin askıya çıkarılması, listede ismi bulunmayanlar ile seçim gününe kadar 21 yaşını dolduracak olanların listeye yazılması suretiyle yapılır.

Askı ve itiraz süreleri Yüksek Seçim Kurulunca belirlenir.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Son Hükümler

Propaganda serbestliği

MADDE 35. — Teklifin 33 üncü maddesi Komisyonumuzca 35 inci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Özel hüküm bulunmayan hallerde uygulama

MADDE 36. — Teklifin 34 üncü maddesi Komisyonumuzca 36 ncı madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Yürürlükten kaldırılan kanun ve kanun maddeleri

MADDE 37. — Teklifin 35 inci maddesi Komisyonumuzca 37 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Yürürlük

MADDE 38. — Teklifin 36 ncı maddesi Komisyonumuzca 38 inci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Yürütme

MADDE 39. — Teklifin 37 nci maddesi Komisyonumuzca 39 uncu madde olarak aynen kabul edilmiştir.